

RIGSADVOKATEN

Justitsministeriet
Politi- og Strafferetsafdelingen
Sikkerheds- og Forebyggelseskontoret
Slotholmsgade 10
1216 København K

DATO 3. juli 2014

JOURNAL NR.
RA-2014-511-0229

BEGÆR ANFØRT VED BVARSKRIVELSER
SAGSBEHANDELER: LAL

RIGSADVOKATEN

FREDERIKSHOLMS KANAL 16
1220 KØBENHAVN K

TELEFON 72 68 90 00
FAX 72 68 90 04

Justitsministeriet har anmodet Rigsadvokaten om en udtalelse om, efter hvilke af reglerne i retsplejeloven om indgreb i meddelelseshemmeligheden og edition politiet kan få udleveret de oplysninger, som teleselskaberne i medfør af bekendtgørelse nr. 988 af 28. september 2006 om udbydere af elektroniske kommunikationsnets og elektroniske kommunikationstjenesters registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik (logningsbekendtgørelsen) er forpligtet til at registrere og opbevare.

Anmodningen er fremsat på baggrund af Justitsministeriets notat af 2. juni 2014 (j.nr. 2014-6140-0620) om betydningen af EU-Domstolens dom af 8. april 2014 i de forenede sager C-293/12 og C-594/12 (om logningsdirektivet) for de danske logningsregler.

Jeg skal i den anledning udtale følgende:

1. Det retlige grundlag

Det fremgår af logningsbekendtgørelsens § 1, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til slutbrugere skal foretage registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik, der genereres eller behandles i deres net, således at disse oplysninger vil kunne anvendes som led i efterforskning eller retsforfølgning af strafbare forhold.

Udbyderne skal derimod ikke registrere og opbevare indholdet af kommunikation, hverken i forbindelse med telefonsamtaler, brug af internettet eller brug af udbyderens e-mail-tjenester.

Tele- og internetoplysninger, der logges i medfør af logningsbekendtgørelsen, anvendes af politiet til understøttelse af den efterforsknings- og efterretningsmæssige opgave – som bevis i en straffesag og som efterforskningsmæssigt styringsredskab.

De nærmere betingelser for, hvornår udbydere af telenet og teletjenester skal udlevere oplysningerne, herunder hvilke former for kriminalitet, der skal være tale om, fremgår af retsplejelovens bestemmelser om indgreb i meddelelseshemmeligheden, jf. retsplejelovens kapitel 71, og om edition, jf. retsplejelovens kapitel 74.

For så vidt angår en gennemgang af retsplejelovens regler om indgreb i meddelelseshemmeligheden og edition henvises til punkt 3 i Justitsministeriets notat af 2. juni 2014 om betydningen af EU-Domstolens dom af 8. april 2014 i de forenede sager C-293/12 og C-594/12 (om logningsdirektivet) for de danske logningsregler.

RIGSADVOKATEN

SIDE 2

2. Teledata, internetdata og e-mail-tjenester

Politiet kan efter reglerne om indgreb i meddelelseshemmeligheden, jf. retsplejelovens § 781, og edition, jf. retsplejelovens § 804, indhente oplysning om, hvilke telefoner eller andre tilsvarende kommunikationsapparater der sættes i forbindelse med en bestemt telefon eller andet kommunikationsapparat, selv om indehaveren af dette ikke har meddelt tilladelse hertil (lagrede teleoplysninger). Der kan i den forbindelse henvises til U 1995.374 H.

Hvis indehaveren af telefonen giver samtykke, kan retten efter politiets begæring give teleselskaberne pålæg om at oplyse, hvilke telefoner/telefonnumre, der sættes i forbindelse med den pågældende telefon/telefonnummer efter reglen i retsplejelovens 786, stk. 2.

Afgørende ved vurderingen af efter hvilke regler udlevering af data til politiet efter logningsbekendtgørelsen kan ske, er således, hvorvidt der indhentes oplysninger om én telefon eller ét kommunikationsapparat eller oplysninger om kommunikation medlem flere telefoner eller tilsvarende kommunikationsapparater.

2.1. Efter logningsbekendtgørelsens § 4 skal teleudbydere registrere følgende oplysninger om fastnet- og mobiltelefoni samt SMS-, EMS- og MMS-kommunikation:

1. opkaldende nummer (A-nummer) samt navn og adresse på abonnenten eller den registrerede bruger,
2. opkaldte nummer (B-nummer) samt navn og adresse på abonnenten eller den registrerede bruger,
3. ændring af opkaldte nummer (C-nummer) samt navn og adresse på abonnenten eller den registrerede bruger,
4. kvittering for modtagelse af meddelelser,

5. identiteten på det benyttede kommunikationsudstyr (IMSI- og IMEI-numre),
6. den eller de celler en mobiltelefon er forbundet til ved kommunikationens start og afslutning, samt de tilhørende masters præcise geografiske eller fysiske placering på tidspunktet for kommunikationen,
7. tidspunktet for kommunikationens start og afslutning og (edition hvis kun det ene)
8. tidspunktet for første aktivering af anonyme tjenester (taletidskort).

Politiet kan uden retskendelse indhente oplysninger om, hvem der er abonnent eller registreret bruger af et givent telefonnummer (abonnentoplysninger), via nummeroplysningen 118 eller, hvis der er tale et hemmeligt telefonnummer, efter bekendtgørelse af lov nr. 128 af 7. februar 2014 om elektroniske kommunikationsnet og –tjenester § 31, stk. 6 og bekendtgørelse nr. 701 af 26. juni 2008 om forsyningspligtigheder. Bestemmelsen i § 31, stk. 6 (tidligere § 34, stk. 5), blev indsat ved lov nr. 378 af 6. juni 2002 (Gennemførelse af FN-konventionen til bekæmpelse af finansiering af terrorisme, gennemførelse af FN's Sikkerhedsråds resolution nr. 1373 (2001) samt øvrige initiativer til bekæmpelse af terrorisme m.v.) Efter samme bestemmelser kan politiet indhente oplysninger om, hvilke telefonnumre, herunder hemmelige numre, en person er registreret som bruger af.

RIGSADVOKATEN

SIDE 3

Det er Rigsadvokatens opfattelse, at oplysninger om, hvilken eller hvilke mobiltelefoner (IMEI-nummer) et bestemt telefonnummer (SIM-kort) har været anvendt i, og derefter hvilke andre telefonnumre (SIM-kort), der har været anvendt i de pågældende telefoner (IMEI-numre), kan udleveres til politiet efter reglerne om edition i retsplejeloven. I sådanne tilfælde indeholder data ikke oplysninger om kommunikation mellem telefoner og apparater, og der er derfor ikke tale om et indgreb i meddelelseshemmeligheden.

Politiet kan indhente oplysninger om, hvilke celler på en sendemaster (eller masters) en mobiltelefon (fokusnummer) har været forbundet med som led i en kommunikation (start og slut), samt den tilhørende masts (eller masters) præcise geografiske eller fysiske placering på tidspunktet for kommunikationen. Hvis der er tale om lagrede oplysninger, skal alene reglerne om edition være opfyldt. Der kan i den forbindelse henvises til U 2009.2610 H, hvor et teleselskab efter reglerne om edition blev pålagt at udlevere allerede lagrede mastetoplysninger til politiet med henblik på lokalisering af en sigts anvendelse af sin telefon i et nærmere angivet tidsrum.

Såfremt politiet ønsker oplysninger om, hvilken anden telefon, mobiltelefonen (fokusnummeret) har kommunikeret med i forbindelse med opkaldet via den pågældende mast, skal reglerne om indgreb i meddelelseshemmeligheden tillige være opfyldt.

Er der tale om, at politiet ønsker fremadrettede løbende oplysninger om lokaliseringen af en tændt mobiltelefon, skal kravene i retsplejelovens § 791 a, stk. 2, om teleobservation være opfyldt.

Oplysninger om, hvilke telefoner eller andre tilsvarende kommunikationsapparater der i et givet bestemt tidsrum har benyttet sig af en bestemt sendemast i forbindelse med kommunikation med andre telefoner eller kommunikationsapparater kan udleveres til politiet efter reglerne om indgreb i meddelelseshemmeligheden, jf. retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 4 (udvidet teleoplysning).

RIGSADVOKATEN

SIDE 4

Såfremt politiet fremadrettet ønsker at indhente teleoplysninger om, hvilke telefoner eller andre tilsvarende kommunikationsapparater der sættes i forbindelse med en bestemt telefon eller andet kommunikationsapparat skal reglerne om indgreb i meddelelseshemmeligheden være opfyldt, jf. retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 3. I praksis vil en anmodning fra politiet om udlevering af fremadrettede teleoplysninger blive fremsat i forbindelse med en anmodning om telefonaflytning.

På baggrund af ovenstående er det således Rigsadvokatens opfattelse, at politiets indhentelse af oplysninger om kun én telefon eller tilsvarende kommunikationsapparat efter logningsbekendtgørelsens § 4 kan foretages efter reglerne om edition i retsplejeloven. Vedrører oplysningerne efter logningsbekendtgørelsens § 4 kommunikation mellem flere telefoner eller tilsvarende kommunikationsapparater – f.eks. oplysninger om A-nummers opkald til B-nummer - skal betingelserne i retsplejelovens bestemmelser om indgreb i meddelelseshemmeligheden være opfyldt.

Som nævnt ovenfor vil politiet kunne indhente abonnentoplysninger via nummeroplysningen 118 eller, hvis der er tale et hemmeligt telefonnummer, efter bekendtgørelse af lov nr. 128 af 7. februar 2014 om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester § 31, stk. 6 og bekendtgørelse nr. 701 af 26. juni 2008 om forsyningspligtydelser. Sådanne oplysninger kan således udleveres til politiet uden retskendelse.

2.2. Efter logningsbekendtgørelsens § 5 skal teleudbydere registrere følgende oplysninger om internettrafik:

1. den tildelte brugeridentitet,
2. den brugeridentitet og det telefonnummer, som er tildelt kommunikationer, der indgår i et offentligt elektronisk kommunikationsnet,
3. navn og adresse på den abonent eller registrerede bruger, til hvem en internetprotokol-adresse, en brugeridentitet eller et telefonnummer var tildelt på kommunikationstidspunktet og
4. tidspunktet for kommunikationens start og afslutning.

Teleselskaber, der udbyder trådløs adgang til internettet, skal endvidere registrere oplysninger om det lokale netværks præcise geografiske eller fysiske placering samt identiteten på det benyttede kommunikationsudstyr.

Politiet kan indhente oplysning om, hvem der er indehaver af en kendt e-mailadresse, efter reglerne om edition. På samme måde kan politiet indhente oplysninger om navn og adresse på den abonnent eller registrerede bruger, til hvem en internetprotokol-adresse (IP-adresse), en brugeridentitet eller et telefonnummer var tildelt på kommunikationstidspunktet efter reglerne om edition. Der kan i den forbindelse henvises til U.2005.777V, hvor en internetudbyder i forbindelse med efterforskning i en sag om tyveri af en computer pålagdes til politiet at oplyse, hvem der på et bestemt tidspunkt havde været logget på internettet med en nærmere angiven IP-adresse. Landsretten udtalte, at oplysningen måtte sidestilles med en oplysning om, hvem der er indehaver af en kendt e-mailadresse eller abonnent til et hemmeligt telefonnummer. Oplysningen kunne derfor gives alene efter reglerne om edition. Der kan endvidere henvises til en lignende sag i U.2007.22 Ø.

RIGSADVOKATEN

SIDE 5

På samme måde som anført oven for under pkt. 2.1., er det Rigsadvokatens opfattelse, at internetdata efter logningsbekendtgørelsens § 5 om ét kommunikationsapparat vil kunne indhentes af politiet efter reglerne om edition i retsplejeloven. Såfremt oplysningerne vedrører kommunikation mellem flere kommunikationsapparater, skal betingelserne i retsplejelovens bestemmelser om indgreb i meddelelseshemmeligheden være opfyldt.

2.3. Efter logningsbekendtgørelsens § 6 skal teleudbydere registrere følgende oplysninger om egne e-mail-tjenester:

1. afsendende e-mail-adresse og
2. modtagende e-mail-adresse.

På baggrund af det i øvrigt anførte under punkt 2 er det Rigsadvokatens opfattelse, at politiet vil kunne indhente oplysninger alene om afsendende e-mail-adresse eller modtagende e-mail-adresse efter reglerne om edition i retsplejeloven. Se hertil i øvrigt ovennævnte U.2005.777 V forudsætningsvis. Såfremt politiet ønsker oplysninger om såvel den afsendende e-mail-adresse som den modtagende e-mail-adresse i forbindelse med kommunikation mellem de to e-mail-adresser skal betingelserne i retsplejelovens bestemmelser om indgreb i meddelelseshemmeligheden være opfyldt.

3. Anvendelse i praksis

Som eksempler på konkrete sager, hvor loggede teledata og loggede internetdata har været anvendt af væsentlig betydning for efterforskningen, kan henvises til punkt 5.3

og 5.4 i Justitsministeriet redegørelse om diverse spørgsmål vedrørende logningsregler (j.nr. 2012-187-0020).

Det fremgår af redegørelsens punkt 5, at Justitsministeriet i forbindelse med udarbejdelsen af redegørelsen har indhentet en udtalelse fra Rigspolitiet, som danner grundlag for punkt 5.1-5.6 i redegørelsen.

Med venlig hilsen

Lise Willer

RIGSAOVOKATEN

SIDE 6